

## II

(Jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

## BIZOTTSÁG

## A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2002. november 27.)

az EK-Szerződés 81. cikkének alkalmazási eljárásáról a BPB PLC, a Gebrüder Knauf Westdeutsche Gipswerke KG, Société Lafarge SA és a Gyproc Benelux NV vállalatokkal szemben

(COMP/E-1/37.152  gy – Gipszlemezek)

(az  rt sítés a C(2002) 4570. számú dokumentummal történt)

(Csak a francia, angol, német és holland nyelvű szövegek hitelesek.)

(2005/471/EK)

2002. november 27- n a Bizottság határozatot fogadott el az EK-Szerződés 81. cikke szerinti eljárásról. Az 1/2003/EK rendeletnek <sup>(1)</sup> – a 17. sz. rendelet <sup>(2)</sup>, 21. cikkének helyébe lépő – 30. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően, a Bizottság itt teszi közzé az érdekelt felek neveit és a határozat lényegét, beleértve a kiszabott szankciókat, figyelembe véve a felek jogos érdekét, hogy üzleti titkaikat ne fedj k fel. A határozat nem titkosított változata a hiteles verziókban és a Bizottság munkanyelvein rendelkezésre áll a Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának webhelyén: ([http://europa.eu.int/comm/competition/index\\_en.html](http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html)).

## I. A JOGSÉRTÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

## 2. A jogsértés jellege

## 1. Címzettek

(1) A következő vállalatok a címzettjei a szerződés 81. cikkének megsértéséről szóló jelen határozatnak:

— BPB PLC (a továbbiakban: „BPB”),

— Gebrüder Knauf Westdeutsche Gipswerke KG (a továbbiakban: „Knauf Westdeutsche Gipswerke”),

— Société Lafarge SA (a továbbiakban: „Lafarge”),

— Gyproc Benelux NV (a továbbiakban: „Gyproc”).

(2) BPB, Knauf <sup>(3)</sup>, Lafarge  s Gyproc egy, a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdésével ellentétes, átfogó és tart s megállapodást kötött és alkalmazott, amely a következő magatartásban, tényállásban vagy egyeztetett módszerekben nyilvánult meg:

— a BPB és a Knauf képviselői Londonban találkoztak 1992-ben, és kifejezt k azt a közös akaratukat, hogy stabilizálják a piacokat Németország területén (a továbbiakban: „német piac”), az Egyesült Kir lysg g területén (a továbbiakban: „brit piac”), Franciaország területén (a továbbiakban: „francia piac”), Hollandia, Belgium  s Luxemburg területén (a továbbiakban: „Benelux piac”),

— a BPB és a Knauf 1992-t l kezdődően a német, francia, brit és Benelux gipszlemez-piacokon történt elad saikr l információcsere-rendszereket hoztak létre, amelyekhez később a Lafarge, majd a Gyproc is csatlakozott,

<sup>(1)</sup> A Szerződés 81.  s 82. cikkeiben előirányozott versenyszabályok megvalósításáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 1., 2003.1.4., 1. o.). A 411/2004/EK rendelettel (HL L 68., 2004.3.6., 1. o.) módosított rendelet.

<sup>(2)</sup> Az 1962. február 6-i 17. sz. tanácsi rendelet, a Szerződés 85.  s 86. cikkeinek alkalmazásáról szóló első rendelet (HL 13., 1962.2.21., 204/62. o.). A legutóbb az 1/2003/EK rendelettel módosított rendelet.

<sup>(3)</sup> A „Knauf” a határozatban a Knauf csoport összes vállalatát jelenti.

- a BPB, a Knauf és a Lafarge képviselői több alkalommal kölcsönösen előre tájékoztatták egymást a brit piacon bekövetkező áremelkedésekről,
- a német piac sajátos alakulására való tekintettel a BPB, a Knauf, a Lafarge és a Gyproc képviselői Versailles-ban 1996-ban, Brüsszelben 1997-ben és Hágában 1998-ban találkoztak, annak érdekében, hogy maguk között felosszák, de legalábbis stabilizálják a német piacot,
- a BPB, a Knauf és a Lafarge képviselői több alkalommal is, kölcsönösen, előre tájékoztatták egymást, és megállapodtak egymással a német piacon alkalmazandó áremelésekről 1996 és 1998 között.

### 3. Időtartam

- (3) Az érintett vállalatoknak a jogsértésben való részvételének időtartama a következő:
- BPB: legkésőbb 1992. március 31-től 1998. november 25-ig,
  - Knauf: legkésőbb 1992. március 31-től 1998. november 25-ig,
  - Lafarge: legkésőbb 1992. augusztus 31-től 1998. november 25-ig,
  - Gyproc: legkésőbb 1996. június 6-tól 1998. november 25-ig.

### 4. Az eljárás szakaszai

- (4) A kapott információk alapján a Bizottság a 17. sz. rendelet 14. cikkének (3) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzéseket végzett a vállalatok különféle helyiségeiben 1998 novembere és 1999 júliusa között. Ezen helyszíni ellenőrzések alapján a Bizottság egyes vállalatokhoz információkérést intézett 1999 januárjában, júliusában, szeptemberében és 2000 márciusában.
- (5) 2001. április 18-án a Bizottság eljárást kezdeményezett a jelen ügyben, és közleményt fogadott el öt vállalattal, nevezetesen a BPB-vel, a Knauffal, a Lafarge-zsal, a Gyproc-kal és az Etex SA-val kapcsolatos kifogásokról. Minden fél írásos észrevételeket nyújtott be a Bizottságnak. Ebben az ügyben a szóbeli meghallgatás 2001. július 17-én volt, amelyen a kifogási közlemény összes címzettje részt vett.
- (6) Mivel a Bizottság úgy vélte, hogy a rendelkezésre álló elemek nem elégségesek arra, hogy az Etex SA részvételét az egyedülálló, átfogó és folyamatos jogsértésben megállapítsa, ebből következően az Etex nem címzettje a jelen határozatnak.

## 5. Termék és piac

- (7) Az érintett termék az adott ügyben a gipszlemez. Egy olyan termékről van szó, amely egy gipszrétegből áll két papírlap vagy más anyag között, és előgyártott építési anyagként használják fel. A gipszlemezeket különböző méretekre és vastagságokra vágják, és általában belső falak felszínén, az épületek belsejében elválasztóként, tetők beborítására és a mennyezet beborítására alkalmazzák, lakó-, kereskedelmi és irodahelyiségekben. A gipszlemezek vonzó termékek az építőipar számára, stabilitásuk, tartósságuk, könnyű beépíthetőségük, tűzállóságuk és olcsóságuk miatt. A gipszlemezek vonzóak közvetlenül a fogyasztó számára is. Valójában széleskörűen használják a korszerű lakásokban és a barkácsolásban. A gipszlemezek beazonosítható termékek, az érintett cégek neve több államban köznévvé vált („gyproc” Belgiumban, „placoplâtre” Franciaországban stb.).
- (8) A német, a brit, a francia és a Benelux piacok éves forgalma 1997-ben és 1998-ban mintegy 1210 millió ECU volt, mintegy 692 millió m<sup>2</sup>-es volumenre 1997-ben és 710 millió m<sup>2</sup>-re 1998-ban. Együttesen, a megegyezésben részt vevő vállalatok a gipszlemez összes eladásainak csaknem teljes egészét képviselték a négy érintett piacon.

## II. PÉNZBÍRSÁGOK

### 1. Alapösszeg

- (9) A pénzbírság összegének megállapításához a Bizottság minden vonatkozó körülményt figyelembe vesz és különösen a jogsértés súlyosságát és időtartamát, amelyek a 17. sz. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében kifejezetten nevesített kritériumok.

#### a) A jogsértés súlyossága

- (10) Tekintetbe véve a szóban forgó magatartást, annak konkrét hatását a gipszlemez piacaira, és azt a tényt, hogy azok az Európai Közösségen belül a négy fő piacot célozták meg, a Bizottság úgy véli, hogy azok a vállalatok, amelyek a jelen határozat címzettjei, nagyon súlyos jogsértést követtek el a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése ellen.

#### b) Differenciált elbánás

- (11) A nagyon súlyos jogsértések kategóriáján belül a Bizottság megkülönböztetést tehet a vállalatokra alkalmazandó elbánásban, annak érdekében, hogy figyelembe vegye az érintett vállalatok tényleges gazdasági képességét arra, hogy jelentős kárt okozzanak a versenytársaknak, és annak érdekében, hogy a pénzbírság összegét olyan szinten határozza meg, amely annak kellően visszatartó erejű jelleget biztosít. Azért kell ily módon eljárni, mert – mint az adott esetben – jelentős aránytalanság van a jogsértésben részt vevő vállalatok méreteiben. Erre a célra, a határozat a címzetteket három kategóriába osztja fel, annak alapján, hogy mekkora volt piaci részarányuk a terméknek a négy érintett piacon történő eladásából származó árbevételben 1997-ben, a jogsértés utolsó teljes

évben: az első csoportot a BPB alkotja, amely mintegy [40–45] %-os piaci részaránnyal rendelkezett, a második a Knauf és a Lafarge, amelyek egyenként mintegy [25–30] %-os és [20–25] %-os piaci részaránnyal rendelkeztek, és a harmadik csoport a Gyproc, amely mintegy [7–10] %-os piaci részaránnyal rendelkezett.

- (12) Ezen kívül, annak érdekében, hogy a kiszabott pénzbírságok kellően visszatartó jellegét biztosítsa, és tekintetbe vegye ennek a vállalatnak a jelentős méretét és globális erőforrásait, a Lafarge pénzbírságának induló összegét 100 %-kal meg kell növelni.

#### c) A jogsértés időtartama

- (13) A Knauf és a BPB a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdését legkésőbb 1992. március 31-től 1998. november 25-ig sértette meg. A Lafarge ugyanazt a jogsértést legkésőbb 1992. augusztus 31-től 1998. november 25-ig követte el. Ami a Gyprocot illeti, a jogsértésben aktívan legkésőbb 1996. június 6-tól 1998. november 25-ig vett részt.
- (14) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés hosszú időtartamú volt (több mint öt év) a Knauf, a BPB és a Lafarge számára, és közepes időtartamú (egy és öt éve közötti) a Gyproc esetében, és ebből következően 65 %-kal növeli meg a BPB és a Knauf Westdeutsche Gipswerke számára kiszabott pénzbírság alapösszegét, 60 %-kal a Lafarge-re kiszabott pénzbírság alapösszegét és 20 %-kal a Gyprocra kiszabott pénzbírság alapösszegét.

## 2. Súlyosbító körülmények

- (15) A BPB és a Lafarge ellen már korábban intézkedéseket hozott a Bizottság megegyezési ügyekben: pénzbírságokat szabtak ki a BPB De Eendracht NV<sup>(1)</sup> számára (a BPB által irányított csoport részét képező vállalat, a határozat címzettje), mivel részt vett egy tiltott megállapodásban a kartonágazatban, és a Lafarge SA<sup>(2)</sup> számára (akkori neve Lafarge Coppée SA volt) mivel részt vett egy tiltott megállapodásban a cementágazatban.
- (16) A jelen határozatban bemutatott tények szerint a BPB és a Lafarge folytatólagosan, aktívan részt vettek egy megegyezésben a gipszlemezek ágazatában, azt követően, hogy a fent említett határozatokról nekik értesítést

<sup>(1)</sup> Az EK-Szerződés 85. cikkének alkalmazási eljárásáról szóló, 1994. július 13-i 94/601/EK bizottsági határozat (IV/C/33.833 ügy – Karton), (HL L 243., 1994.9.19., 1. o.), amely egy 1 750 000 ECU pénzbírságot szabott ki. Az Elsőfokú Bíróság 1998. május 14-én ezt a pénzbírságot 750 000 ECU-re csökkentette. (Az Elsőfokú Bíróság 1998. május 14-i ítélete a T/311/94. sz. ügyben, BPB de Eendracht NV, anciennement Kartonfabriek de Eendracht NV kontra az Európai Közösségek Bizottsága, Rec. 1998., II-1129. o.).

<sup>(2)</sup> Az EK-Szerződés 85. cikkének alkalmazási eljárásáról szóló, 1994. november 30-i 94/815/EK bizottsági határozat (IV/33.126 és 33.322 ügyek – Cement) (HL L 343., 1994.12.30., 1. o.), amely egy 22 872 000 ECU pénzbírságot szabott ki. Az Elsőfokú Bíróság 2000. március 15-én ezt a pénzbírságot 14 248 000 EUR-ra csökkentette. (Az Elsőfokú Bíróság 2000. március 15-i ítélete a T/43/95. sz. ügyben, Cimenteries CBR e.a. kontra az Európai Közösségek Bizottsága, (Rec. 2000., II-491).

küldtek. Az a körülmény, hogy ezek a vállalatok ugyanazt a magatartást tanúsították egy másik, attól az ágazattól különböző ágazatban, amelyben korábban megbírságotlák őket, azt mutatja, hogy az első kiszabott büntetés nem vette rá a vállalatokat arra, hogy magatartásukat módosítsák, és így, a Bizottság szemében, súlyosbító körülményt képez.

- (17) Ami a BPB-t illeti, az a körülmény, hogy a 94/601/EK határozat a BPB egyik leányvállalatának, a BPB De Eendracht NV-nek volt címezve, nem olyan jellegű, ami megtiltaná, hogy ezt a súlyosbító körülményt ne alkalmazná a jelen ügyben. Valójában, mivel a BPB De Eendracht NV a BPB PLC leányvállalata volt a jelzett határozat időpontjában, a Bizottság úgy véli, hogy egyetlen és azonos vállalatról van szó a Szerződés 81. cikke értelmében, és a Bizottság által elítélt vállalatnak nemcsak az a kötelessége, hogy beszüntesse a versenyellenes magatartást, hanem az is, hogy kereskedelempolitikáját a Közösség egészében megfeleltesse annak az egyedi határozatnak, amelynek a címzettje, amit a BPB nem tett meg, éppen ellenkezőleg cselekedett, ahogyan arról a határozat tanúskodik<sup>(3)</sup>. Maga az a körülmény, hogy ugyanannál a vállalatnál már sor került jogsértés megállapítására, és az, hogy ennek megállapítása és a kiszabott büntetés ellenére más területen egy ugyanilyen jogsértésben részt vett a Szerződés ugyanazon rendelkezésével szemben, visszacsúszást valósít meg.
- (18) A pénzbírság alapösszegének 50 %-kal történő megnövelése a BPB és a Lafarge számára indokoltnak tűnik ennek a súlyosbító körülménynek a címén.

## 3. Enyhítő körülmények

- (19) Annak ellenére, hogy a Gyproc vétkes a jogsértés egészében abban az időszakban, amikor abban részt vett, vagyis 1996 júniusától 1998 novemberéig, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján objektíve eltérő helyzetben volt, mint a jelen határozat többi címzettje, ily módon a Bizottság elismeri, hogy a Gyproc nem játszott ugyanolyan szerepet a megegyezésben, mint a többi vállalat. A Bizottság által nevesített különféle körülmények azt mutatják, hogy a megegyezésben való részvételnek egy jelentős időszakában a Gyprocnak a jelek szerint nehézségei voltak annak elkerülésében, hogy a BPB a rá vonatkozó információkat megkapja és továbbítsa, mivel a BPB képviseltette volt az igazgatóságában, hogy állandóan destabilizáló elemként működött, ami hozzájárult ahhoz, hogy a megegyezés hatásai korlátozottak voltak a német piacon, és távol maradt a brit piactól, ahol a megegyezés megnyilvánulásai a leggyakoribbak voltak.
- (20) A Gyproc ezért a pénzbírság alapösszegéből egy 25 %-os engedményt kap, az enyhítő körülményre való tekintettel.

<sup>(3)</sup> Ld. még az EK-Szerződés 82. cikkének alkalmazási eljárásáról szóló, 2001. június 20-i 2002/405/EK bizottsági határozatot (COMP/E-2/36.041/PO – Michelin), (HL L 143., 2002.5.31., 1. o.), (361)–(363) preambulumbekendések.

**4. A megegyezésekkel kapcsolatos ügyekben történő pénzbírság kiszabásának elmaradásáról vagy összegük csökkentéséről szóló bizottsági közlemény alkalmazása („kegyelmi közlemény”): a pénzbírság összegének jelentős csökkentése**

- (21) Mielőtt a Bizottság elfogadta volna a kifogásokkal kapcsolatos közleményét, a BPB és a Gyproc információkat és/vagy dokumentumokat nyújtottak be neki. Ezeknek a vállalatoknak a Bizottsággal való együttműködésének terjedelme és minősége azonban eltérő.
- (22) A BPB volt az első olyan tagja a megegyezésnek, amely – a Bizottság tájékoztatáskérése nyomán – kiegészítéseket közölt az ellenőrzések során a fentiekben jelzettek szerint feltárt és a megegyezés meglétét megerősítő elemekhez. Ezek az elemek részletes információkat tartalmaznak az érintett összejövelekről, nevezetesen a londoni összejövetelről és a főbb európai piacokkal, és különösen a brit piaccal kapcsolatos információcseréről. A BPB ezen kívül elismerte a kifogási közleményben leírt tények egy részét. Mindenesetre vitatja a kifogási közleményben leírt és a határozatban nevesített bizonyos tények jogsértő jellegét.
- (23) A Gyproc bizonyítékokat is szolgáltatott, amelyek a jogsértés bizonyításához hozzájárultak. Ez a vállalat – a Bizottság által kért felvilágosításokat követően – információkat adott a kartell összejöveleiről, megadva azokat az időszakokat, amikor az összejöveleket a Közösség különböző államaiban tartották, valamint a résztvevők neveit. Ezen kívül egy a Gyproc által kért, a Bizottság hivatalaival tartott találkozó során szóbeli magyarázatot adott a vállalat egyik képviselője a kézírásos megjegyzésekről. A Gyproc emellett önként a Bizottság rendelkezésére bocsátott olyan kézírásos feljegyzéseket, amelyekről a Bizottságnak nem volt tudomása az ellenőrzés idején, amelyek nevezetesen az eladási volumeneknek a versailles-i összejövetel során történt cseréjéről szóló információkat tartalmaztak. A Gyproc nem vitatja a tények fennállását és azok jogsértésként történő minősítését a közösségi versenyjog szerint.
- (24) Ilyen feltételek között a Bizottság úgy véli, hogy indokolt a pénzbírságok összegéből a BPB számára egy 30 %-os és a Gyproc számára egy 40 %-os csökkentés megadása.

**5. A jelen eljárásban kiszabott pénzbírságok végleges összege**

- (25) Következésképpen a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint kiszabandó pénzbírságok összege a következőképpen került megállapításra:

— BPB:	138,6 millió EUR,
— Knauf Westdeutsche Gipswerke:	85,8 millió EUR,
— Lafarge:	249,6 millió EUR,
— Gyproc:	4,32 millió EUR,

**III. HATÁROZAT**

- (26) A BPB PLC, a Knauf csoport, a Société Lafarge S.A. és a Gyproc Benelux N.V. megsértették a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdését, amikor részt vettek egy sor megegyezésben és egyeztetett módszerben a gipszlemez-ágazatban.
- (27) A jogsértés időtartama a következő volt:
- a) BPB PLC : legkésőbb 1992. március 31-től 1998. november 25-ig;
- b) Knauf: legkésőbb 1992. március 31-től 1998. november 25-ig;
- c) Société Lafarge SA: legkésőbb 1992. augusztus 31-től 1998. november 25-ig;
- d) Gyproc Benelux NV: legkésőbb 1996. június 6-tól 1998. november 25-ig.
- (28) Az említett vállalatok a jogsértésnek véget vetnek, ha ezt még korábban nem tették volna meg. Tartózkodnak mindenféle megegyezéstől és egyeztetett módszertől a gipszlemezrel kapcsolatos tevékenységük keretében, ami a jogsértés céljával vagy hatásával azonos vagy ahhoz hasonló lenne.
- (29) A következő pénzbírságok kiszabására kerül sor a következő vállalatoknak:

— BPB PLC:	138,6 millió EUR;
— Gebrüder Knauf Westdeutsche Gipswerke KG:	85,8 millió EUR;
— Société Lafarge SA:	249,6 millió EUR;
— Gyproc Benelux NV:	4,32 millió EUR;